

Reglement for Haugesund kontrollutvalg

Vedtatt av Haugesund bystyre 13.06.12, sak 47/12, endret 15.10.14, sak 72/14, og 09.09.20, sak 47/20

VIRKEOMRÅDE

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) og forskrift om kontrollutvalg og revisjon, vedtatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med hjemmel i kommuneloven § 23-2, § 24-2 og § 24-4 gjelder for hele kontrollutvalgets virksomhet.

I tillegg gjelder følgende:

INNLEDNING

Bystyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet, og kan kreve enhver sak lagt fram for seg til orientering eller avgjørelse. Bystyret kan gjøre om vedtak som er gjort av andre folkevalgte organ eller administrasjonen, i samme utstrekning som disse selv kan gjøre om vedtak, jf. kommuneloven § 22-1.

1. KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget skal på vegne av bystyret forestå den løpende kontroll med kommunens virksomhet, under dette se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skiller seg i stor grad fra andre kommunale styrever, råd og utvalg da utvalget ikke skal drive politisk virksomhet, og heller ikke skal overprøve politiske prioriteringer gjort av kommunens folkevalgte organ eller andre kommunale organer, jf. forskriften § 1.

Kontrollutvalget skal framstå som et kompetent, uavhengig, objektivt og synlig organ med høy integritet.

Kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer har rett på deltagelse på kommunens folkevalgtopplæring, som for kommunestyremedlemmene.

2. FORMÅL

Kontrollutvalget skal medvirke til å sikre den allmenne tillit til at de kommunale oppgavene blir ivaretatt på best mulig måte og i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Utvalget skal bl.a. påse at:

- kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte,
- det blir ført kontroll med at den økonomiske forvaltningen er i samsvar med lov og vedtak,
- kommunen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med bystyrets vedtak og forutsetninger,
- kommunens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt,
- lov og regelverk etterlevs i den kommunale virksomheten,
- kommunens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige og
- resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med bystyrets forutsetninger.

3. VALG OG SAMMENSETNING

Kontrollutvalget skal ha minst 7 medlemmer. Det skal tilstrebes at kontrollutvalget skal ha en representant fra hvert parti som er representert i bystyret. Bystyret velger medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget som første sak etter valg av formannskap og ordfører/varaordfører i det konstituerende møte. Minst 1 av de valgte medlemmene i kontrollutvalget skal være medlem av bystyret.

Bystyret velger leder og nestleder. Utvalgsleder kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe/koalisjon som ordføreren. Det bør tas hensyn til kontinuitet i utvalget.

Utelukket fra valg er ordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskapet, medlem og varamedlem av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet og ansatte i kommunen. Medlemmer og varamedlemmer av bystyret er likevel valgbar. Utelukket fra valg er også personer som har lederstilling, eller er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen har eierinteresser eller i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap.

Bystyret kan når som helst foreta nyvalg av utvalgets medlemmer. Ved utskifting av ett eller flere medlemmer av utvalget, skal det foretas nyvalg av samtlige medlemmer.

4. GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalget skal følge lov og forskrifter og - så langt det passer - de regler og retningslinjer for saksbehandling, møteorden og møteledelse m.m. som er fastsatt i Haugesund kommune, som er fastsatt i reglement for Haugesund bystyre og arbeidsinstruks for de politiske utval.

4.1 Taushetsplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalget gjelder de allmenne reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven. Kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer skriver under egen taushetserklæring.

4.2 Etikk

Utvalget skal ha fokus på kommunens etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggernes tillit til den kommunale virksomhet.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjoner som vil føre til at det kan stilles spørsmål ved vedkommendes integritet og de oppfordres til å registrere seg i KS sitt styrevervregister.

5. OPPGAVER

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve alle opplysninger, utredninger eller alle dokument, og gjøre undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

Ansvar for å gjennomføre vedtak ligger hos kommunedirektøren, jf. kommuneloven § 13.1
Utvalget skal føre kontroll med at vedtak blir satt i verk og etterlevd.

5.1 Internkontroll

Kontrollutvalget skal se til at forvaltningen av kommunen sine verdier er forsvarlig sikret ved et forsvarlig internt kontrollopplegg, jf. kommuneloven kapittel 25, og dersom det blir nødvendig gi innstilling med anbefalinger om at det må gjøres tiltak.

5.2 Årsregnskap

Kontrollutvalget skal se til at årsregnskapene til kommunen og kommunale selskap og foretak blir revidert på en trygg måte, og holde seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalget skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffe seg nødvendig innsyn i om regnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Kontrollutvalget gir uttalelse til bystyret om regnskapene, med kopi til formannskapet. Kopien må være formannskapet i hende tidnok til at det kan ta hensyn til uttalelsen før det gjør innstilling om årsregnskapet til bystyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal se til at det jevnlig blir gjennomført forvaltningsrevisjon av virksomheten til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursene blir forvaltet på en effektiv måte. Kontrollutvalget skal, innenfor de rammene som er gitt av bystyret, velge tema og utforme problemstillinger basert på en risiko- og vesentligvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at bystyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for en slik plan skal det gjennomføres en overordnet analyse av kommunens virksomhet basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen skal godkjennes av bystyret.

Bystyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

5.4 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere om den som utøver kommunen sine eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, bystyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. I heleide kommunale selskap har kontrollutvalget rett til å være til stede på generalforsamlinger, representantskapsmøter og andre eierorgan. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles når det holdes slike møter.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at bystyret har konstituert seg, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Bystyret kan fastsette regler for kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskap.

Bystyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

5.5 Granskning

Kontrollutvalget skal kunne iverksette granskning av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om en eller flere enkeltpersoner har gjort feil eller brutt regler.

Granskning kan iverksettes på eget initiativ eller dersom ordfører eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering fra kommunedirektøren

Kontrollutvalget kan som ledd i å føre kontroll med kommunens virksomhet be *kommunedirektøren* orientere om saker og aktuelle tema.

6. MØTE- OG SAKSBEHANDLING

Møtene i kontrollutvalget skal holdes for åpne dører, jf. kommuneloven § 11-5, såfremt utvalget selv har vedtar noe annet. Vedtaket må da være begrunnet med gyldig lovhjemmel.

Dørene skal lukkes dersom utvalget skal behandle opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, jf. kommuneloven § 11.5.

6.1 Forberedelser / møteinnkalling / sakliste

Sakliste blir satt opp av lederen i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal sendes til utvalgsmedlemmene og varamedlemmene, ordfører og revisor med rimelig varsel. De to sistnevnte har møte- og talerett i møtene til kontrollutvalget.

Kommunedirektøren får alltid innkalling med sakliste til orientering, og må møte når han blir innkalt til møtene. Kommunedirektøren eller andre ansatte i kommunen kan bli innkalt til kontrollutvalget for å orientere om en sak eller gi opplysninger i konkrete tilfelle. Når ansatte i kommunen blir innkalt til møte, skal kommunedirektøren orienteres om dette på forhånd.

Kommunedirektøren kan la seg representere av fullmektig når han/hun finner dette høvelig og kontrollutvalgslederen ellers samtykker. Kontrollutvalget kan òg invitere eksterne personer for å opplyse eller orientere om en sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlige, men saker som skal unntas offentligheten etter lov og forskrifter, skal gjøres anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merket "*Unntatt offentlighet i medhold av off.lov.*" blir bare sendt ut til de som skal ha slike dokument for å ta stilling i saken.

6.2 Møtestruktur

Utvalgsleder er møteleder. Ved forfall fungerer nestleder. Har begge forfall, blir særskilt møteleder valgt ved flertallsvalg.

Kontrollutvalget kan bare treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stede under møtet.

Vedtaket blir fattet med flertall av de stemmene som blir avgitt. Ved likt stemmetall i andre saker enn valg, blir lederens stemme avgjørende.

Utvalget kan treffe vedtak i en sak som ikke stod på møtekartet, dersom ikke møteleder eller 1/3 av medlemmene motsetter seg dette.

6.3 Inhabilitet for folkevalgte

Kommuneloven § 11-1 gjelder òg for kontrollutvalget. Når det blir spørsmål om et medlem er inhabilt, skal ikke medlemmet være med å behandle spørsmålet, men gå fra møtet.

Dersom et medlem vet at hun/han vil være inhabil, må hun/han melde ifra om dette på forhånd, slik at varamedlem kan bli innkalt.

6.4 Tilbakemelding fra utvalget

Det skal førest møteprotokoll fra møtene. Revisor kan forlange sine uttalelser på møtet blir protokollert. Utskrift av møteprotokollen skal sendes til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordfører og kommunedirektør, og dessuten til bystyret til orientering.

Protokollen skal godkjennes i neste møte og skal være sendt ut på forhånd. Særutskrifter fra kontrollutvalgsmøtet skal sendes til kommunedirektøren eller revisor når det blir gjort vedtak som krever handling fra han/hun.

Saker fra kontrollutvalget skal normalt fremmes direkte til bystyret for behandling. I saker der kontrollutvalget har innstillingsrett, har verken kommunedirektøren eller formannskapet anledning til å gi innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalget er knyttet til saker der kontrollutvalget rapporterer resultatet av sitt arbeid.

Dette gjelder blant annet:

- plan for forvaltningsrevisjon,
- plan for eierskapskontroll,
- rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjoner
- rapporter fra gjennomførte eierskapskontroller,
- rapportering om saker som ikke er fulgt opp av administrasjonen.

Saker som skal realitetsbehandles av bystyret, skal oversendes ordfører som egne saker.

6.5 Oppfølging

Kontrollutvalget skal se til at bystyret sine vedtak i forbindelse med gjennomførte forvaltningsrevisjoner, blir fulgt opp. Kontrollutvalget sitt ansvar for oppfølging er rettet mot både administrasjonen og andre folkevalgte organ.

Kontrollutvalget skal også rapportere til bystyret om hvordan bystyret sine merknader til forvaltningsrevisjonsrapporter er blitt fulgt opp. I tillegg skal det rapporteres om tidligere saker som etter utvalget sin mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

6.6 Uttalelser

Kontrollutvalget kan uttale seg i saker det får seg forelagt eller i saker de selv velger å behandle. Det er utvalget som organ som skal gi slik uttalelse.

6.7 Innsyn og undersøkelse

Utvalget skal se til at det blir iverksatt undersøkelser når dette er vedtatt av bystyret. Utvalget skal selv sørge for at det blir foretatt undersøkelser når de finner det nødvendig.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre kontroller fra interkommunale selskaper etter IKS-loven, interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefellesskap, aksjeselskap der en kommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Det foreligger plikt for kommunedirektøren å rapportere eventuelle mistanker om mislighold og mulige avvik til revisjonen, som på sin side har plikt til å rapportere dette videre til kontrollutvalget.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalget skal rapportere til bystyret resultatet av de undersøkelser som er gjennomført og resultatet av disse. Dette kan skje ved at uttalelser til årsregnskapet blir sendt bystyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapporter og rapporter om eierskapskontroll blir lagt fram for bystyret sammen med innstilling som også inneholder anbefalinger, samt at kontrollutvalget avlegger årsmeldingen som blir sendt bystyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariat for kontrollutvalget

Bystyret skal sørge for at kontrollutvalget har den sekretærhjelpen som utvalget trenger. Sekretariatet skal se til at de sakene som blir behandlet av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at vedtakene i utvalget blir iverksatt.

Den som utfører sekretariatfunksjonen for kontrollutvalget er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinje og pålegg som utvalget gir.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalget kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand fra sekretariat og revisjon når dette vurderes som nødvendig.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalget skal ha eget budsjett som omfatter kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalget skal lage forslag til budsjett som skal følge formannskapets innstilling til bystyret etter kommuneloven kapittel 14.

7.4 Møte- og talerett i bystyret

Lederen og nestlederen har møte- og talerett i bystyret når utvalgets saker blir behandlet. Er leder eller nestleder hindret fra å møte, kan den utvalget peker ut, få møte- og talerett i bystyret i hans/hennes sted.

7.5 Informasjon

Det er normalt leder av kontrollutvalget som uttaler seg til pressen og andre, på vegne av kontrollutvalget, om saker som utvalget har til behandling.

7.6 Valg av revisjonsordning

Bystyret avgjør selv om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket skal gjøres etter innstilling fra kontrollutvalget.

7.7 Valg av revisor

Dersom bystyret vedtar å konkurranseutsatte hele eller deler av revisjonen, foretar bystyret selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

7.8 Valg av sekretariatsordning

Bystyret velger selv sekretariat for kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget, jf. kommuneloven § 23-7.

8. HØRING

8.1 Virkeområde og formål

Kontrollutvalget kan avholde høringer innenfor sitt ansvarsområde. Med høring menes et møte i kontrollutvalget der en mottar muntlige forklaringer fra personer som er anmodet om å møte for å få belyst en spesiell sak eller et saksområde.

Formålet med reglementet er å sikre kontrollutvalgets og bystyrets informasjonsbehov i kontrollsaker og en god fremdrift i høringen, samtidig som hensynet til de innkaltes rettssikkerhet ivaretas.

8.2 Forberedelse av høring

Kontrollutvalget kan med vanlig flertall beslutte at det skal avholdes høring i en kontrollsak, og hvem som skal kalles inn for å møte. Høringen skal i utgangspunktet være åpen, men kontrollutvalget kan likevel med vanlig flertall beslutte at hele eller deler av høringen skal være lukket. Beslutning om helt eller delvis å gjennomføre høringen for lukkede dører må begrunnes med gyldig lovhjemmel.

Kontrollutvalget må klart definere formålet med høringen og hva utvalget forventer å oppnå. I tillegg bør kontrollutvalget ha en forventning om hvilken lærdom som kan trekkes ut av høringen kontra bruk av andre virkemidler.

Før høringen gjennomfører kontrollutvalget særskilte saksforberedende møter. Kontrollutvalget bør gjennomgå de problemstillinger som ønskes belyst, med sikte på å gjøre utspørringen mest mulig effektiv. Utvalget må også ta stilling til hvor mye bakgrunnsinformasjon som er nødvendig å innhente for gjennomføringen. Videre bør det fastsettes en fremdriftsplan for høringen.

Under de saksforberedende møter beslutter kontrollutvalget hvem som skal velges som hovedutspørrer under høringen, jf. § 8.4. Kontrollutvalget kan i tillegg til hovedutspørrer også velge flere utspørrere blant utvalgets medlemmer. Valget av hovedutspørrere bør skje ut fra hensynet til å få saken allsidig belyst.

8.3 Den innkaltes stilling

Kommunedirektøren har møteplikt ved innkalling til høring. Andre ansatte i kommunen kan innkalles direkte for å møte til høring. Kommunedirektøren skal i slike tilfelle alltid varsles, og gis adgang til å være til stede. Spørsmål stilles direkte til den innkalte, men kommunedirektøren skal gis adgang til å supplere forklaringen om ønskelig.

Eksterne aktører kan inviteres til å møte til høring for å gi opplysninger.

Den som kalles inn/inviteres til å møte til høring, skal varsles i så god tid som mulig. Innkallingen skal angi den eller de saker kontrollutvalget ønsker forklaring om. Kopi av dette reglement skal vedlegges. Det skal videre opplyses om høringen skal være åpen, og om det skal tas referat. De som møter skal ha tilgang til kontrollutvalgets saksdokumenter med mindre regler om unntak fra offentlighet/ taushetsplikt tilsier annet.

Dersom et spørsmål ikke kan besvares uten å røpe opplysninger undergitt lovbestemt taushetsplikt, bør den innkalte gjøre kontrollutvalget oppmerksom på dette. Den innkalte kan anmode kontrollutvalget om å få avgi forklaring helt eller delvis for lukkede dører. Dersom det fremsettes slik anmodning, skal kontrollutvalget avbryte høringen, og behandle spørsmålet i lukket møte.

Den innkalte skal ha adgang til å medbringe en bisitter. Den innkalte har rett til å konferere med sin bisitter før svar avgis. Dersom møteleder gir adgang til dette, kan bisitteren supplere forklaringen. Dersom bisitter krever honorar må dekning av disse utgiftene avklares på forhånd.

8.4 Gjennomføringen av høringen

Kontrollutvalgets leder skal innledningsvis orientere om temaet for høringen og de prosedyrer som gjelder. Lederen påser at spørsmålene holder seg innenfor det tema som er angitt, og at den innkaltes rettssikkerhet ivaretas.

Før kontrollutvalget starter sin utspørring, skal den innkalte gis inntil 10 minutter til å gi sin versjon av saken. Lederen kan utvide den innkaltes taletid i den grad det anses nødvendig for sakens opplysning.

Høringen innledes med at valgt hovedutspørrer stiller sine spørsmål. Deretter får kontrollutvalgets øvrige medlemmer ordet til spørsmål i den rekkefølge de ber om dette. Etter at utspørringen er over, skal den innkalte gis mulighet til å gi en kort sluttkommentar.

Meningsutveksling mellom kontrollutvalgets medlemmer skal ikke finne sted under høringen. Medlemmene skal heller ikke kommentere de svar som avgis, annet enn der dette inngår som en naturlig del av et oppfølgingsspørsmål. Upassende eller fornærmelig atferd eller spørsmål er ikke tillatt. Dette skal påtales av møteleder.

Et medlem av kontrollutvalget kan kreve at høringen avbrytes for at kontrollutvalget skal behandle den videre fremdrift, herunder forslag om at høringen skal avsluttes eller fortsette for lukkede dører.

Kontrollutvalget kan bare motta taushetspliktbelagte opplysninger for lukkede dører. Under en åpen høring må kontrollutvalgets medlemmer ikke gjengi eller vise til opplysninger underlagt lov- eller instruksfestet taushetsplikt.

8.5 Etterarbeid

Kontrollutvalget skal utarbeide rapport fra høringen. Kommunedirektøren skal gis anledning til å uttale seg til rapporten, jf. kommuneloven § 23-5. Kommunedirektørens uttalelse skal ligge ved rapporten.

Rapporten oversendes bystyret for sluttbehandling, med innstilling fra kontrollutvalget

9. IVERKSETTING

Reglementet trer i kraft straks det er vedtatt.
